

VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO INICIATIVU (bez posouzení dopadů)

Tímto dokumentem mají být veřejnost a zúčastněné strany informovány o činnosti Komise, aby se k ní mohly vyjádřit a efektivně se podílet na konzultacích.

Uvítáme jejich názory na to, jak na problém nahlíží Komise, jejich připomínky k možným řešením, jakož i veškeré relevantní informace, kterými případně disponují.

⚠ Aby bylo možné co nejlépe využít zpětné vazby od zúčastněných stran, měl by být tento dokument dokončen v raných fázích přípravného procesu.

NÁZEV INICIATIVY	Racionalizace požadavků na podávání zpráv
PŘÍSLUŠNÉ GŘ – ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ	Generální sekretariát, SG.A.2
PRAVDĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY	bude stanoveno
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	2024–2025
DALŠÍ INFORMACE	–

Tento dokument slouží pouze k informačním účelům. Nepředjímá konečné rozhodnutí Komise o tom, zda tato iniciativa bude pokračovat, ani o jejím konečném obsahu. Všechny prvky iniciativy popsané v tomto dokumentu, včetně harmonogramu, se mohou změnit.

A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

Politické souvislosti

Konkurenceschopnost podniků v EU pocítila dopad koronavirové pandemie a ruské agrese vůči Ukrajině, která vyvolala narušení dodavatelského řetězce, vysoké náklady na energii a prudký nárůst cen poté, co Rusko zneužilo plyn a potraviny jako zbraně.

Komise proto oznámila řadu opatření a kroků zaměřených na zlepšení konkurenčního postavení podniků EU na světových trzích. Sdělení „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“ ([COM\(2023\)168](#)) zdůraznilo význam prorůstového regulačního rámce pro podporu konkurenceschopnosti a produktivity podniků v EU. Komise se zavázala racionalizovat a zjednodušit požadavky na podávání zpráv pro podniky a správní orgány a do podzimu předloží první návrhy pro každou z tematických oblastí ekologie, digitalizace a hospodářství. Cílem je snížit tuto zátěž o 25 %, aniž by byly ohroženy související politické cíle. V návaznosti na uvedené sdělení byly přijaty důležité návrhy, přičemž další budou brzy následovat, jak je uvedeno v pracovním programu Komise na rok 2024.

Balíček úlev pro malé a střední podniky ([COM\(2023\) 535](#)) přijatý dne 12. září 2023 nastínil další kroky k dosažení tohoto cíle. Patří mezi ně určení prioritních oblastí pro racionalizaci požadavků na podávání zpráv ve spolupráci se reprezentativním souborem podniků, odvětvových sdružení a vnitrostátních orgánů, jakož i příprava konkrétních plánů racionalizace ze strany útvarů Komise na rok 2024.

Problém, který má iniciativa řešit

Tato iniciativa je součástí úsilí Komise o zmírnění zatěžujících požadavků na podávání zpráv pro podniky (zejména malé a střední podniky) a veřejné orgány. Administrativní zátěž nebo regulační překážky patří k největším problémům u 55 % malých a středních podniků. Předvídatelné regulační prostředí, účinný institucionální rámec a příznivé podnikatelské prostředí přispívají ke zvýšení konkurenceschopnosti, dosažení spravedlnosti a zmírnění následků nedávných po sobě jdoucích krizí.

„Požadavek na podávání zpráv“ je požadavek vyplývající z právních předpisů EU, který orgánům členských států, soukromým organizacím a/nebo veřejným organizacím ukládá povinnost poskytovat (v zásadě pravidelně) příslušným orgánům na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni strukturované nebo nestrukturované údaje (kvalitativní nebo kvantitativní). Pokud jde o oblast působnosti tohoto postupu, pojem požadavků na podávání zpráv zahrnuje rovněž poskytování informací od podniků jiným podnikům nebo od podniků spotřebitelům,

zatímco certifikace, označování, povolování a podobné postupy zahrnuté nejsou¹.

Komise využívá bohatou škálu nástrojů, aby právní předpisy zjednodušila a usnadnila jejich dodržování a využívání jejich výhod. Průběžný Program pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT) existuje od roku 2012 a systematicky hledá příležitosti ke zjednodušení právních předpisů EU a snížení zátěže. Kromě toho Komise od roku 2022 uplatňuje zásadu „jeden přijmout – jeden zrušit“, kdy se zavázala kompenzovat jakoukoli nově navrženou administrativní zátěž pro podniky a občany a co nejvíce kompenzovat možné náklady na přizpůsobení (např. investiční náklady) vyplývající z jejich návrhů. Komise rovněž zavedla povinný test konkurenceschopnosti s cílem zajistit, aby byl řádně zohledněn dopad jejich návrhů na konkurenceschopnost podniků. Tyto snahy a nástroje doplňují střednědobý cíl racionalizace požadavků na podávání zpráv a snížení administrativní zátěže s nimi spojené o 25 % tím, že se konkrétněji zaměří na soubor požadavků na podávání zpráv pro podniky a členské státy, které vyplývají z právních předpisů EU.

Přestože požadavky na podávání zpráv jsou nezbytné k zajištění řádného provádění, monitorování a hodnocení právních předpisů EU s cílem zajistit přínosy zamýšlených cílů politiky a mohou být rovněž ekonomicky účinné, pokud nahradí 27 různých požadavků členských států, některé požadavky na podávání zpráv mohou podniky nebo členské státy považovat za těžkopádné nebo nákladné. Cílem tohoto postupu tedy není zcela odstranit oznamovací povinnosti, ale racionalizovat je odstraněním nadbytečných, duplicitních nebo zastaralých povinností, neúčinné četnosti nebo načasování, nevhodných metod získávání zdrojů nashromážděných v průběhu let, aniž by to mělo negativní dopad na politické cíle.

Prostřednictvím této iniciativy chce Komise jako první krok určit nejúčinnější a nejnáročnější požadavky na podávání zpráv pro podniky a členské státy a hledat způsoby, jak je racionalizovat (např. změnou četnosti podávání zpráv), modernizovat je (např. zavedením digitalizace) nebo je optimalizovat (např. uplatňováním zásady „pouze jednou“, která znamená, že podniky nebudou muset poskytovat stejné údaje pro různé povinnosti, nebo pokud možno nahradit 27 různých vstupních míst jedním na úrovni EU).

Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)

- Právní základ

Cílem této iniciativy je určit požadavky na podávání zpráv vyplývající z právních předpisů EU, které lze zrušit nebo racionalizovat, aniž by to mělo negativní dopad na politické cíle. Jakmile budou identifikovány, budou veškerá budoucí opatření Komise vycházet z příslušných právních základů, o něž se opírají právní předpisy, v nichž byly vymezeny příslušné požadavky na podávání zpráv.

- Praktická potřeba opatření na úrovni EU

Vzhledem k tomu, že cílem iniciativy je racionalizovat požadavky na podávání zpráv vyplývající z právních předpisů EU, může se touto otázkou zabývat pouze EU. Výsledné budoucí návrhy na změnu různých legislativních aktů se mohou týkat oblastí výlučné a sdílené pravomoci. Předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie rovněž vyzvala členské státy, aby se tímto směrem řídily a přijaly vlastní opatření ke zjednodušení stávajících požadavků na své úrovni. To by mělo být chápáno také jako odkaz na vnitrostátní opatření, která provádějí pravidla EU nad rámec právních požadavků nebo činí příslušné požadavky na podávání zpráv složitějšími, než je požadováno pro dosažení souladu s právem EU.

B. Čeho má iniciativa dosáhnout a jakým způsobem

Tato konzultace poskytne vstupní informace, která budou základem opatření k racionalizaci požadavků na podávání zpráv pro podniky a členské státy s cílem snížit ve střednědobém horizontu administrativní zátěž, která s nimi souvisí, o 25 %.

Prostřednictvím této „výzvy k předložení faktických podkladů“ Komise hledá zpětnou vazbu, nápady a podněty od podniků EU a členských států, u nichž jsou požadavky na podávání zpráv vyplývající z právních předpisů EU považovány za nejvíce zatěžující, pokud jde o dobu potřebnou ke splnění těchto požadavků, náklady s nimi spojené a celkovou obtížnost při plnění požadavků.

1) Komise hledá informace o oblastech, v nichž jsou neúčinné požadavky obzvláště problematické, s kvantitativními údaji o zátěži vyvolané těmito požadavky.

2) Komise rovněž hledá konkrétní návrhy na racionalizaci, modernizaci nebo optimalizaci, jako je odstranění

¹ Ty však spadají do oblasti působnosti Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů a jsou kompenzovány v rámci zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“.

nadbytečných požadavků, úprava četnosti podávání zpráv, navrhování možností digitalizace, uplatňování zásady „pouze jednou“, lepší využívání jiných zdrojů údajů nebo jiné možné zvýšení efektivity. To by však nemělo ohrozit politické cíle nebo normy chování a ochrany.

Zpětná vazba poskytnutá k této „výzvě k předložení faktických podkladů“ by měla odkazovat na požadavky na podávání zpráv vyplývající (přímo nebo nepřímo) z právních předpisů EU a v ideálním případě zahrnovat tyto prvky (nebo některé z nich):

- Kolik času a zdrojů je obecně věnováno plnění požadavků na podávání zpráv? Uvedte co nejpřesněji počet hodin za měsíc/rok nebo počet zaměstnanců v přepočtu na plné pracovní úvazky, které jsou zapotřebí ke splnění požadavků na podávání zpráv.
- Vyplývají tyto požadavky pouze z práva EU?
- Existují konkrétní oblasti (druh požadavků na podávání zpráv nebo oblasti politiky), které jsou obzvláště problematické?
- Které konkrétní požadavky na podávání zpráv se považují za obtížné? Které si vyžadují nejvíce času? Uvedte co nejpřesněji počet hodin za měsíc/rok nebo počet zaměstnanců v přepočtu na plné pracovní úvazky, které jsou zapotřebí ke splnění těchto požadavků v konkrétních oblastech.
- Jaké požadavky na podávání zpráv považujete za zastaralé, s omezenou použitelností nebo za nepřiměřené? Je nejasný účel shromažďování některých informací?
- Jaké požadavky na podávání zpráv by mohly být (dále) digitalizovány a jak? Zvažte prosím sběr údajů i samotné předložení zprávy.
- U kterých požadavků by bylo možné snížit četnost podávání zpráv?
- Jaké požadavky na podávání zpráv se překrývají s jinými požadavky a mohly by být konsolidovány?
- Jsou některé požadavky na podávání zpráv zbytečné v tom smyslu, že poskytnuté informace jsou již přístupné orgánům veřejné moci/EU prostřednictvím jiných komunikačních kanálů nebo informačních systémů/databází?

Pravděpodobné dopady

Očekává se, že racionalizace požadavků na podávání zpráv vyplývajících z právních předpisů EU sníží administrativní zátěž podniků a členských států. Pro podniky, zejména malé a střední, uvolní racionalizace neefektivního podávání zpráv zdroje na činnosti podporující růst. Budou-li zjednodušeny požadavky na podávání zpráv pro členské státy a regionální nebo místní orgány, lze zjednodušit jejich správu a využít jejich omezených zdrojů k plnění jiných funkcí. Nadbytečné požadavky uložené členským státům mohou mít navíc dopad i na podniky, které musí poskytovat údaje příslušným vnitrostátním orgánům.

Očekává se, že zlepšením nákladové konkurenceschopnosti podniků přispěje tato iniciativa k dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 8 (důstojná práce a hospodářský růst) a 9 (průmysl, inovace a infrastruktura). Kromě toho přispěje k cíli udržitelného rozvoje č. 16 (mír, spravedlnost a silné instituce), a zejména k rozvoji účinných, odpovědných a transparentních institucí a k zajištění pohotového, inkluzivního a reprezentativního rozhodování.

Budoucí monitorování

Na základě výsledků této „výzvy k předložení faktických podkladů“, dalších konzultačních činností uvedených níže a údajů shromážděných prostřednictvím přípravných prací vypracuje Komise konkrétní plány racionalizace na rok 2024 a následující roky. Bude rovněž usilovat o vytvoření úplného rejstříku požadavků na podávání zpráv za účelem sledování jejich relevantnosti a výkonnosti s cílem snížit zátěž, kterou představují, o 25 %.

Roční analýza zátěže 2023 transparentně představí výsledky konzultačních činností a dalších činností, zejména v prioritních oblastech identifikovaných zúčastněnými stranami.

C. Zlepšování právní úpravy

Posouzení dopadů

Na tuto „výzvu k předložení faktických podkladů“ budou navazovat opatření, z nichž některá (s nejnámějšími dopady a politickými rozhodnutími) budou podléhat posouzení dopadů v souladu s politikou Komise „zlepšování právní úpravy“. Další opatření, legislativní i nelegislativní, která zavádějí cílené změny, nebudou posouzení dopadů vyžadovat.

Konzultační strategie

Tato „výzva k předložení faktických podkladů“ je k dispozici ve všech úředních jazycích EU a je k dispozici pro zpětnou vazbu na portálu Komise „Podělte se o svůj názor“ po dobu 6 týdnů. Zpětnou vazbu nebo stanoviska, která poskytují odpovědi na otázky v poli „B“, a jakékoli podpůrné dokumenty, lze předložit v kterémkoli úředním jazyce EU.

Žádné další veřejné konzultace na podporu racionalizace požadavků na podávání zpráv nebudou uspořádány. Budou však uspořádány následné semináře se zúčastněnými stranami z oblasti podnikání/průmyslu (včetně malých a středních podniků) a se zástupci členských států. K této činnosti přispěje i platforma Fit pro budoucnost (skupina odborníků na vysoké úrovni složená ze zástupců organizací občanské společnosti a vnitrostátních, regionálních a místních orgánů). Výsledky těchto činností, které budou představeny v roční analýze zátěže 2023, pomohou zaměřit úsilí Komise o racionalizaci požadavků na podávání zpráv.

V souladu s politikou Komise v oblasti „zlepšování právní úpravy“, jejímž cílem je rozvíjet iniciativy založené na nejlepších dostupných znalostech, vyzýváme rovněž vědecké výzkumné pracovníky, akademické organizace, odborné společnosti a vědecká sdružení s odbornými znalostmi v oblasti snižování administrativní zátěže, aby předložili relevantní publikované i dosud nepublikované vědecké výzkumy, analýzy a údaje o neúčinných požadavcích na podávání zpráv. Zejména přivítáme materiály, které shrnují současné poznatky v příslušných oblastech.